

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 5

V Ljubljani, dné 7. marca 1901.

Leto XIV.

Sveti Oče kliče na delo!

Vsi poznamo in čutimo hudo vojsko, ki jo bijejo nižji, delavski stanovi za svoj obstoj po vsem svetu. Kdor ima še količkaj srca za druge, mora priznati, da tako ne sme in ne more dolgo ostati. Treba je pomoči, ker sicer se bližajo silne nevarnosti. Iz splošne nezadovoljnosti, ki jo vodi vedno bolj razširjajoča se revščina, nastaja obupnost, pa tudi predrzna upornost. Hudo že vre v človeški družbi in če bruhnejo te strašne sile na dan, potem bo gorje! Krščanska vera ima edina zdravila za te bolezni; njen duh kliče vse dobro misleče, nesebične ljudi ob vsakem času, naj pomagajo zapuščenim trpinom in revežem: tako tudi danes. Zato je popolnoma umljivo, da so v pomoč delavskim stanovom v naših dneh nastopili krščanski možje. Povsod — po Laškem, Nemškem, Francoskem, Angleškem, v Belgiji itd., in tudi pri nas se je pričelo veselo gibanje v korist nižjim stanovom, ki se je imenovalo različno n. pr. krščanski socializem, krščanska demokracija in še drugače. Najbolj žalostno je bilo, da so se med takimi, ki so se ponášali s krščanskim prepričanjem, dobili nasprotniki. Eni so dejali: „To je vse prazno; za take reči se ni treba brigati“; drugi so pa celo naravnost trdili, da je vse to gibanje škodljivo, da se s tem ljudstvo le hujska, da je nevarno drugim stanovom in še marsikaj tacega. Temu nasprotovanju je bila vzrok nevednost, lenoba, pa tudi sebičnost.

Naš sveti Oče Leon XIII., ki kot pravi Kristusov namestnik na zemlji vklepa v svoje srce posebno

tiste, ki so pomoči najbolj potrebni, je velikrat poudarjal potrebo socialnega delovanja v korist delavskim stanovom. Da bi pa enkrat za vselej ovrigel vse ugovore in utrdil tako potrebno edinost v ti važni stvari med katoliškimi kristijani, je napisal dné 18. prosenca letošnjega leta posebno pismo vsem katoliškim škofom, v katerem v očetovsko resni in materno ganljivi besedi vabi k socialnemu delovanju duhovnike in neduhovnike.

Nekaj glavnih misli iz tega prelepega pisma podajemo tukaj svojim bravcem:

1. Živahno socialno delovanje v korist nižjim stanovom se je pričelo potem, ko je sv. Oče dné 28. grudna 1878 izdal okrožnico proti socializmu in dne 15. vel. travna 1891 o delavskem vprašanju. Tudi nekatoličani so priznavali velik pomen teh okrožnic. Katoličani so pa vsled njih dobili novih moči, naučili so se, po katerih načelih se mora vršiti socialno delovanje in začeli so resno pomagati ljudstvu v njegovih nevarnostih in stiskah vzlasti z ljudskimi pisarnami, kmečkimi posojivnicami, raznimi zadrugami, podpornimi društvi, zavarovalnicami, delavskimi društvi in drugimi takimi ustanovami. Ime je bolj postranska stvar. Glavna reč je, da so vsi, ki socialno delujejo, v duhu in v delovanju edini.

2. Socialno delovanje v krščanskem duhu v korist nižjemu ljudstvu je sila hvalevredno. Name-rava namreč z združenimi močmi zboljšati razmere delavskim stanovom in jim priboriti gospodarsko samostojnost; ustvariti jim potrebno svobodo pri izvrševanju njihovih verskih in nprav-

nih dolžnosti doma in v javnosti; dvigniti jih, da bodo čutili, da niso živina, marveč ljudje, ne pogani, temveč kristjani in s tem poskrbeti, da ne bodo pozabili svojega večnega namena.

3. To socijalno delovanje ni nič novega, marveč je samo sedanjim razmeram umerjeno delovanje krščanske ljubezni, izvrševanje telesnih del usmiljenja, za katera nam je vzvišeni vzgled naš Gospod sam, ki je rekel: ¹⁾ „Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil, da se tako tudi viljubite med seboj. Potem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ko boste imeli ljubezen med seboj.“ — Ko so ga vprašali učenci sv. Janeza Krstnika: „Ali si ti, ki ima priti ali naj drugEGA čaka mo“, se je skliceval na dela ljubezni v dokaz, da je on obljubljeni Odrašenik, rekoč: „Slepci vidijo, hromi hodijo, govovise očiščujejo, gluhi slišijo, mrtvi vstajajo, revežem se oznanjuje evangelij.“ ²⁾ — Po telesnih delih usmiljenja bo spoznaval Kristus ob poslednji sodbi izveličane od pogubljenih. Sam pravi, da bo ta dela štel, kot bi bila njemu storjena, ko bo ogovoril izvoljene: „Lačen sem bil in dali ste mi festi, žejen sem bil in dali ste mi piti; tujec sem bil in sprejeli ste me; nag in oblekli ste me; bolan in obiskali ste me; v ječi sem bil in prišli ste k meni.“ ³⁾ Ko je videl lačno ljudstvo, ki je hitelo za njim, je vskliknil: „Množica se mi smili.“ ⁴⁾ Zato po pravici pravi o njem sv. Luka: „Šel je mimo dobrote deleč.“ ⁵⁾ — Sv. cerkev se je vedno-ravnala po Gospodovem vzgledu in je ob vsakem času podpirala v dejanski ljubezni reveže in telesno zapuščene ljudi.

4. Socijalno delovanje, ki je torej delo krščanske ljubezni po Kristusovem vzgledu in po duhu njegove cerkve, je pa tem bolj hvalevredno, ker ne skuša pomagati samo začasno, marveč hoče stalno zboljšati razmere nižjim stanovom.

5. Dolžni so sodelovati pri delovanju v korist delavskim stanovom vzlasti tisti, ki imajo več veljave po rodu, premoženju, nadarjenosti ali omiki. Večja odgovornost jih čaka pri Bogu; če se ne brigajo za revno ljudstvo, zanemarjajo s tem sebe in državo, prepustivši jo silnim nevarnostim. Sedanje razmere vpijejo, silno

vpijejo, da je treba pogumnih duhov in združenih moči. Vsi dobromisleči naj stopijo na delo, ogibati se pa morajo praznih preprirov in v udanosti do sv. očeta iskati edinosti.

6. Posebna dolžnost za socijalno delovanje veže duhovnike. V naših časih in razmerah je prav, da gredo med ljudstvo in mu skušajo koristiti. Posvetni duhovniki in redovniki naj v ljubezni skrbe za ljudstvo po vzgledu svetnikov, n. pr. sv. Frančiška, sv. Vincencija Pavlanskega in drugih. Pri tem naj seveda vedno učé ljudstvo, naj se ogiblje upornosti, naj spoštuje pravice drugih stanov, naj po vzgledu sv. Družine uredi rodbinsko življenje in naj v živi veri in svetem upanju išče tolažbe.

7. Vsak, kdor deluje v socijalnem oziru, mora biti udan papežu in škofom; sovražiti mora lenobo in slasti, biti mora radodaren, pa tudi stanoviten in nepremagljiv v vseh težavah. Potem bo res blagosloveno napredovalo složno socijalno delovanje.

V tem kratkem posnetku papeževe okrožnice se zrcali vsa plemenita duša našega Očeta. Slovensko ljudstvo, ki se mu je lani po svojih rojakih v Rimu klanjalo, ne bo prezrlo teh zlatih besedi! Kdor se hoče imenovati katoličana, mora poslušati njegov glas Prepričani smo, da bodo ogromni večini našega ljudstva te besede s hvaležnim navdušenjem pretresle srce in da bodo poleg duhovnikov tudi katoliški posvetni omikanci v vedno večjem številu stopili v vrste tistih, ki se že bojujejo z Bogom za slovensko ljudstvo.

Dr. Krek

Politična šola pod lipo.

(Piše I. N.)

Druga nedelja.

(Konec druge nedelje.)

Najbolj imeniten je za nas državni zbor na Dunaju, ker ta dela za nas postave.

Ko so poslanci izvoljeni, jih cesar pokliče na določen dan na Dunaj. Tam imajo krasno veliko palačo, ki je navlašč za državni zbor sezidana. V tej palači je velika dvorana za zborovanje. In velika mora biti; zakaj število vseh izvoljenih poslancev je sedaj 425. Vsak poslanec dobi vsak dan tistega časa, ko traja zborovanje, po 20 K iz državne blagajne. Vrhu tega je še veliko drugih stroškov n. pr. služabniki, razsvetljava, kurjava itd. Kaj ne, možje, državni zbor nekaj stane.

»Stane, stane, nam gre pa tako trda za denar,« se oglase Vrhovci.

¹⁾ Jan. 13, 34, 35.

²⁾ Mat. 11, 5.

³⁾ Mat. 25, 35, 36.

⁴⁾ Mark. 8, 2.

⁵⁾ Dej. ap. 10, 38.

»Lepo kmetako posestvo bi se dobilo za tisto svoto, katero državni zbor v enem dnevu pogoltne,« pristavi Pepelarjev Miklavž, »in to moramo plačevati mi davkoplačevalci.«

»Nikar se preveč ne jezi Miklavž,« nadaljuje gospod župnik svoj poduk, »nikar se preveč ne jezi. Na Dunaju je vse zelo drago, in od poslancev ne moremo zahtevati, da bi za nas delali in pomanjkanje trpeli. A to je krivično, če se poslanci cele mesece med seboj prepirajo in kregajo, pa čisto nič ne store za svoje volivce. Toda poslušajte dalje, kako se godi v državnem zboru.«

Ko pridejo poslanci v prvič skupaj, jih navadno pride pozdravit sam presvelli cesar. Ob tej priliki jim vladar razloži tudi svojo željo, kako naj bi deloval državni zbor. Potem izvolijo poslanci enega, izmed sebe za predsednika iz dva podpredsednika. Ti trije skrbe za red v zbornici. Predsednik določuje dan, uro in dnevni red zborovanja, on ali pa kateri izmed obeh podpredsednikov vodi posamezna zborovanja, in brez njegovega dovoljenja ne sme nobeden govoriti v zbornici. Ali ste me razumeli, kar sem vam dosedaj povedal?»

»Razumeli, vse smo razumeli,« pritrjuje več mož, drugi pa kimajo z glavo.

»Jaz si mislim državni zbor tako, kakor smo mi tu-le pod lipo,« razlaga stari Meglič, kateremu so pred kratkim podelili župansko čast. »Vi, g. župnik ste predsednik, mi smo pa poslanci. V državnem zboru se godi nekako tako, kakor pri nas v srenjskem odboru. Kadar se je treba kaj posvetovati, vprašam v odboru vse po vrsti, kaj mislijo. Potem pa nekaj sklenemo. Za katero stvar je več glasov, tista obvelja.«

Prav ste jo zadeli, oče župan,« mu pritrjuje gospod župnik. »V državnem zboru najprvo kak minist'ar ali pa kak poslanec predlaga, naj se sklene ta ali ona postava. Potem se začno posvetovati. Eni v dolgih govorih dokazujejo, da je postava dobra, drugi zopet govore in govore in skušajo dokazati, da bi bila ta postava krivična ali škodljiva. To trpi navadno po več dni. Včasih se pri tem prav jezno spopadejo in zmerjajo, kakor če se dve srs-di skregata med seboj. Ko so vsi že vse povedali, kar jim je na srcu, se oglasi predsednik pa pravi: »Glasujmo! Kdor je za to, da se postava sprejme, naj reče 'da', kdor je proti nasvetovani postavi, naj reče 'ne'.« Potem preberejo po imenih celo vrsto 425 poslancev. Eni pravijo: da drugi: ne. Katerih je več, tisti zmagajo.

Včasih pa napravijo poslanci, ki se boje, da bi zmagali njihovi nasprotniki, tako imenovano obstrukcijo. To se pravi, vse storé, kar morejo, da vlada ne pride do glasovanja. Če jim že vsa

druga sredstva poidejo, začno pa razgrajati in razbijati, da je groza. Obstrukcija je seveda nesreča za državni zbor, ker onemogočuje vsako vspešno delovanje.

No, sedaj ti ne bo več treba, Miklavž, da bi si glavo ubijal. Sedaj veš, zakaj naši poslanci ne morejo v državnem zboru mnogo doseči. Kranjska dežela ima v državnem zboru 11 poslancev. Med temi je samo šest takih, ki so kmetom prijazni. Teh šest poslancev se kar zgubi med 425 poslanci, ki so v državnem zboru. Naši poslanci delajo, kolikor morejo, a dosegli bodo le tedaj kaj, kadar bo v državnem zboru vsaj nekaj nad polovico takih poslancev, ki jim bo v resnici pri srcu blagor kmetškega in delavskega stanu. Upajmo, da pride ta čas prav kmalu, ker drugače mora kmetški stan propasti.

»Če bo šlo tako dalje, mora propasti. To resnico vsi bridko čutimo,« zdihujejo možje pod lipo. »Le Vam in rajnemu gospodu župniku se imamo zahvaliti, da sedaj še shajamo, ker ste nas naučili umnega gospodarstva, zlasti živinoreje, ki še vendar nekaj nese. A gorje kmetu dandanes, če si ne zna sam pomagati!« V tem pride cerkovnik klicat gospoda župnika, češ, da ga čaka obhajilo na Rob, in da se mudi. Tako se je končala to nedeljo šola pod lipo.

Kako je mož slovo dal krčmam.

»Kaj pa hočeš tukaj, žena?« vpraša stric Pijmoga svojo ženo, ki je za njim z otroci v krčmo prišla. »Doma mi je dolg čas,« odgovori odločna, pa previdna žena, »v tvoji družbi hočem biti, in ker ne moreš ti domov, prišla sem jaz za teboj. S teboj hočem uživati radost in žalost!« — »Pa v krčmo prideš!« zakliče mož jezno. »Kjer se mudi moj mož, gotovo ni nespodoben kraj za njegovo ženo,« čuje mož. Na to žena prime stekleničico žganja, kojo je krčmar ravnokar prinesel. »Ti pa vendar ne boš žganja pila!« se čudi mož ves razvnet! »Zakaj pa ne? Saj praviš, in trdiš, da piješ, da pozabiš skrbi, jaz jih pa tudi imam prav mnogo.« — »Žena, ali misliš napojiti še otroke?« zakriči, videč, da žena žganje otrokom ponuja. »Zakaj pa bi jim ne dala? Ali morejo imeti boljši vzgled, kot kakoršnega jim daje oče? Ali ne bo otrokom poprej zaspali ter tako pozabili, da jih zebe in da so lačni?« Tega mož ni mogel dalje prenašati, zato pelje ženo iz krčme, a ta se je na videz branila, potem pa šla za možem. Po noči pa je mož premišljeval svoje vedenje ter se sam s seboj boril in sklenil, da bo odslej drugače. Ko se je popolno poboljšal, je bil sprejet kot ud Raiffeisenove posojilnice.

Listek.

Kriv. . .

(Iz naše vasi. Zapisal Lilijan Lilijanov.)

(Konec.)

V.

Naenkrat se raznese vest, da je France odšel s 'Hrovatarji' na Hrovaško. Ljudje so govorili o tem dogodku mnogo. Držali so s sinom in se rogali Otoničarju. Njega pa je to dražilo.

Vest mu je očitala, da je preostro ravnal.

Kdo je kriv? Ali on? Ne! Njegov sin!

A iznova mu je domišljija risala pogovor.

In ob takih mislih ni bil za nobeno rabo. Jezno! namršeno je zrl v tla. Ta misel ga je delala sitnega, neznosnega. In to svojo sitnost je stresal nad posli, Molčali so in delali vsak svoje. In to je trajalo dolgo.

A ker le prepogostoma, zato so ga zapuščali zaporedoma. Najprej hlapec, potem večja dekla in naposled še mala dekla.

Pri Otoničarju je ostalo samo še troje oseb: on stara Meta in pastir. . .

Delo ga ni veselilo. Čemu bi se mučil; sam ne more, pastir pa komaj opravi živino; sina ni več, ga ne bo. . .

In tedaj je zopet po dolgem času prijel za kozarec. Topil je vest, obup. Pri tem se je včasih razburjal, robantil in zopet pil. . .

In tako so tekli dnevi — tedni. . .

VI.

Okoli Binkošti je bilo tisto leto.

Vsa narava je brstela in cvetla. Žitno polje se je zibalo, šepetalo, smehljalo. . .

Travniki so se kosali med seboj, kateri bo zagnal več in lepših svetlic. Visoko gori so pluli nežni oblaki vedno dalje. . . dalje, kakor bi jih vleklo neko hrepenenje.

Vse se je veselilo mladega, novega življenja. Pri Otoničarju ga ni bilo. K njemu še ni bila prišla pomlad. . .

Otoničarjevo posestvo je propadalo. Njemu se včasih ni ljubilo delati, delavcev pa dobiti ni mogel. Nihče ni rad prenašal gospodarjevih sitnosti. Meta pa je imela vedno dovolj skrbi z dvema kravama in s kuho.

Otoničarju je bilo hudo. Uvideval je, da tirja gospodarstvo novih čilih moči, a tih ni, ne bo,

Zakaj ne? Sam jih je vrgel od sebe; zakaj je pustil Franceta na Hrovaško?

Kadar ni pil, je pa presedel po cele dneve pred hišo, na videz malomarno vlekkel svoj vivček in pre-mišljeval svoje žalostno stanje.

Tuintam pa je pogledal proti jasnemu nebu in zrl dolgo, dolgo. V duši pa mu je vstajalo neko hrepenenje, vedno močnejše in močnejše. Izprva ni vedel, kaj bi bilo, a potem je dobivalo to njegovo hrepenenje vedno jasnejšo podobo. Dan za dnem je gledal in vedno bolj žalosten je bil. . .

Naposled so prišle lastovice. Prve je zagledal nad seboj in z nekim veseljem jih je pozdravljaj.

Da zdaj, zdaj! Kmalu. — Lastovice so že tukaj in kmalu bodo prišli 'Hrovatarji' in med njimi tudi France. In zdaj bodeta delala z novimi močmi, krepko, žilavo in vse bode dobro.

Švigljeva Jerica se je bila takoj po Veliki noči omožila. In tedaj je spoznal Otoničar: napačno je tedaj ravnal — ko je verjel Katri.

France je bil nedolžen — —

Popraviti mu mora krivico. France mora nazaj priti!

Res, 'Hrovatarji' so prišli, a Franceta ni bilo med njimi.

Otoničarja je to potrla; vendar nekoliko je še upal. Mogoče pride po Binkoštih. . .

Binkošti so bile že minule, a Franceta še vedno ni bilo.

Naposled je vprašal Matijevega Toneta, kaj je s Francetom. Med zadnjimi je prišel domov in je delal s Francetom skupaj.

«Francetu se prav dobro godi in dela mu ne manjka.»

Od tedaj pa je Otoničar zgubil vse upanje, da pride.

Pa je pil, pil nevzdržema in posestvo je šlo rakovo pot. Popolnoma je zanemarjal vse.

Pomlad za pomladjo je prihajala in odhajala. Zime so se vrstile, a Franceta ni bilo.

VII.

Štiri leta za tem je bilo.

Lahno je pihljaj vetrič po polju, po strniščih kakor bi zibal klasje. Listje v gozdu je rumenelo. Na polju je potihnula sušteča pesem polnega klasja. Lastovice so odrinile proti jugu in le zapoznel klic kljunačev in sljuk se je zdaj pa zdaj zbudil v ozračje.

Ljudje so hiteli pospravljat v trudu in potu pridobljene pridelke.

Le Otoničarja ni skrbelo delo. Večinoma gospodarstva je bil že poprodal in nekaj malih kosov

oddal v najem. Sebi je pridržal dve njivi, ravno za silo.

Nekega dne je bil sam doma. Za mizo je sedel. Neko čudno težko čustvo mu je stiskalo srce, kot bi bil slutil nekaj. . .

Predramil ga je občinski sluga, ki je stopil v sobo.

»Oče Otoničar! Nekaj za vas!«

Sluga je pustil list papirja na mizi in se brzo poslovil.

Otoničar je vzel list v roke, ki sta se mu tresli. Počasi je odprl papir in bral:

»Slavni občinski urad na R . . . u!

Blagovolite naznaniti g. Antonu Otoničarju, posestniku istotam, da se je njegov sin France ponesrečil pri izpodrezovanju hrasta. Hrast ga je pritienil k tlom, ker se mu ni pravočasno umaknil. Vsa pomoč delavcev je bila brezuspešna. Po nekoliko trerutkih je bil ponesrečenec mrtev. . . .«

Več ni bral Otoničar, ni mogel. S široko odprtimi očmi je zrl na črke, ki so plesale pred njim. Posineli ustni sta mu vstrepetavali. Mišice na vratu, po obrazu so se mu krčevito napele. Roki sta mu utrdeli in naglo, pretrgano je dihal.

Vsaka beseda, ki jo je bral, ga je bila tolkla po možganih, trgala srce. V prsih mu je divjala divja bolečina. Zdaj je spoznal jasno, kako zelo je sina ljubil, zdaj, ko ga ni bilo več! Zakaj ga ni več? In kdo je kriv, da ga ni? Morebiti France sam? — Ne toliko — ampak on, — on in njegovo strogo ravnanje, njegova nepremišljenost, njegova hlastavost, s katero je verjel babjemu jeziku. — Oh! In še potem ni pisal sinu, naj pride domov! Njegov ponos, njegova prevzetnost mu nista pustila. Vesti ni poslušal. In zdaj je kriv, kriv propadanja gospodarstva in Francetove smrti. — Otoničar je trepetal. Vsa kri mu je silila v glavo in se drvila po žilah. Pred očmi so se mu delale krvave pege in iz njih se je zdaj pe zdaj prikazal sinov obraz, grozeč in žugajoč.

Hipno, nenavadno bolečino je začutil na sencih. Noč mu je objela oči. Nezavesten je omahnil in se zgrudil na klop. . .

Udarec je bil prehud, prenagel —

VIII.

Otoničar je obolel.

Poldrugi mesec je ležal v popolni nesvestici. Lotila se ga je bila vročinska bolezen.

Dosti je trpela ž njim Meta, ki mu je stregla v boleznih. Bledel je. Ves čas svoje boleznih je govoril samo s sinom. Vedno in vedno se je opravičeval pred njim, prosil, rotil ga je, naj pride domov, naj mu odpusti. Zopet bodeta skupaj. . .

Kadar se je zavedel, mu je spomin pripovedoval vso žalostno povest. In zdelo se je, kakor bi Otoničar s tem od dne do dne vrkaval v se mračnost, zamišljenost in odurnost.

V nizki, vlažni, od dima okajeni sobici je vladala polutema. Le malo svetlobe je prihajalo skozi gosto, s pajčevino prepreženo okno. Zatohel zrak po trhlem lesu in slami se je širil po malem prostoru. Tuintam je zabrenčala muha, leno, zaspano. Zaletela se je v okno, v strop, odtodi proti oknu in toliko časa motivila okoli, da je obvisela v prepreženi pajčevini. Na začrneli steni je visela podoba Marije Pomočnice iz Brezij v obledelem okvirju, pod njo pa od vlažnosti zvita fotografija, kar z žebljem pribita na steno. Polomljena postelja, vegasta skrinja, star stol, kup zamazanih cunj.

Ležal je tako sam, tako zapuščen.

Le samota in polutema sta mu delali družino in ga dolgočasili.

Težko je hropel in dihati mu ni dalo. Pri vsakem dihleju je začutil v prsih neprijetno, ostro bolečino. Obračal se je po trdi postelji z ene strani na drugo, da bi si prepodil nadležne misli — a ni šlo.

Motne, sivkaste oči so mu bulile topo in mrtvo v polutemo. V duši pa mu je vstajala slika za sliko nejasno, megleno.

Včasih je ogledoval sliko svojega sina. Roki sta mu trepetali, ko jo je držal proti luči. Po razoranem licu pa mu je drhtela solza za solzo.

Srce pa mu je razjedal kes

A bolezen je bila nevarna. Čutil je sam, da ga podira. Obraz mu je bil od silnega napora zardel. V pljučih je čutil ono čudno zbadljanje vedno bolj močno, bolj ostro.

Kakor težka, nevidna roka mu je legala na oči, na dušo. In pri tem tako tiho. . . tako mrtvaško tiho. . . samotno. Zdelo se mu je, kakor bi se samota dvigala iz vsakega kotička.

Slab je. . . Čuti, da se mu bliža konec.

»Meta, po gospoda mi pojdi!«

In Meta je šla po gospoda.

Povedal je vse, vse — da je kriv, da je on kriv veliko — veliko.

In ko se je izpovedal, tedaj mu je bilo lažje pri srcu. — Zdaj bi hotel še živeti, popraviti vse — a prepozno je bilo.

Par dni nato je šel za sinom. In ko smo ga zagrebli, so zvonili zvonovi tako žalostno: »Kdo je kriv, kdo je kriv?«

Jaz sem poznal zgodbo in solze so mi igrale v očeh pri teh milih glasovih.

Brez čelade.

(Lovro.)

Konjiška škadrone stoji urejena v vrsti. Prijazno solnce obseva s svojimi zlatimi žarki stotine nade-polnih mladeničev, katerim ob zibelki niso prerokovale Rojenice, da bodo svoje dni z bleščečimi čeladami sedeli na peketajocih konjih. Začudeno gledajo domače gore na svoje modroopravljene sinove, kateri so s prvim dnem svojega jahajočega človečanstva navidezno izgubili prejšnjo vdanost in naklonjenost do znanih hribov in domačih gorskih velikankov. Kaj so jim mar oni velikani, saj tako ne morejo na njih visoke vrhe s svojimi „krampi“, kakor vojaki radi imenujejo svoje konje. Postali so izključno otroci ravnin in planjav; na teh vršijo svoje junaške čine.

Hrabri konjiki sami ne razmišljajo o tem. Rav-nokar jih motri strogo oko škadronskega zapovednika. Srpo upira vanje svoje poglede, ki najdejo najmanjši nedostatek; zato jim niti od daleč ne pride na misel, ob tako resnem trenutku premišljevat i o domačih gorah. Pri zadnji enaki priliki ni nič kaj dobro šlo. Posamezni oddelki so v klavernem položaju dospeli čez ovire, katere je v veliko žalost cesarskokraljevih konjikov napravila na vežbališču hudobna roka višjih strategov. Ni bilo dosti, da je marsikak junak prepustil svojega konja negotovi usodi ter položil kosti svojega rojstva v pohojeno travo, zgodilo se je tudi, da so čelade letale po zraku kakor gumaste žoge. Zadnje pa ni samo velika nevarnost za dragoceni konjiški kras, ampak tudi grozno kršenje predpisanega reda v vrsti. Stotnik se je kar penil od jeze, kar se sicer malokrat zgodi v njegovem vojnem službovanju. Poklical je častnike in podčastnike na zaupen pogovor, ki je pa v svojem razvoju postal nenavadno glasen.

„Ali veste, kaj je najbolj važno, poglavitno pri c. in kr. dragojnarju? Vi, gospodje, in vi podčastniki?“ — Daljši molk. — „Čelada! Ta naredi dragojnarja. Kdor nima čelade, neha biti dragojnar. Zato jaz ne poznam bolj sramotne reči, kot je brezmejna lehkomišelnost, brezvestno ločiti se od tega najlepšega krasa dragojnarskega. In vi ste mi odgovorni, da se takšno pohujšanje ne zgodi več, in slehern mož, ki mi pri bližnji priložnosti pride čez pregrajo brez čelade, dobi šest ur železje. Ste razumeli?“

Po tem pomenljivem govoru vsi najpokornejše salutirajo, ostroge zapoje, peta udari ob peto, vrnejo se k svojim oddelkom.

Doma v vojašnici se je potem govor ponavljal z zanimivimi izpremembami.

„Danes ste se pa odlikovali“, povzame z gro-mečim basom, ki ga je vedno rabil v službi, besedo

stražmešter Hudogled. „Nerode, nerodne, ali ne veste, da je treba sedeti na konju, kakor bi bili uliti in ravno kot sveče, ne pa držati glavo naprej, da konj brž ovoha slamo v vaši glavi in zaraditega postane nemiren. Zakaj pa čepite na konjih kakor mati doma na klopi pri peči in stresate čelade po travniku, kakor bi bile to zrele hruške? Jaz vam že pokažem, sakra — zaprti bote in za kazen se bote vežbali, da se bodo noge za vami vlekli in vam bodo čelade prej primrzile na črepinjo, preden vam še kdaj odlete v travo.“

Sedaj mora to biti drugače. Ko so se oddelki urejevali, so posamezni šarži rotili, zmerjali in dr-gali tuintam, da so celo stari izkušeni krampi nastavljali ušesa in civilisti v obližju vojašnice preplašeni iz sladkega jutranjega spanja lezli po koncu.

Nadporočnik Ledaj, ki slehrno razbujenost iz globočine svojega srca želi v deveto deželo, zabičuje črnobrademu stražmeštru, naj prav posebno pozornost in skrb obrača na čelade svojih podložnikov; in stari bojnik mu to z zlobnim režanjem najpokornejše obljubi.

Stražmešter Hudogled pokliče svoje četovodje in desetnike skupaj ter jim natihem izda tole skrivnost: „Slišali ste, kaj zahteva gospod stotnik. Komur odleti z glave čelada, dobi šest ur železje, njegov podčastnik pa velikanski nos. Zato jih dobro primite in zapnite jim jermena pri čeladah tako trdo kratko, da bodo slišali angelčke peti. Za možgane se ni bati, tistih tako ni mogoče izgubiti, ker jih menda sploh ni, če jim jih pa nekoliko stisnete, ne bo dosti škode. Ste me razumeli? Kaj?“

„Na povelje, gospod stražmešter“, se odzovejo šarži v zboru, in minuto pozneje so „kaplorji“ že pri delu. Človek bi mislil, da so hodili k sobarici stotnikove milostljive v šolo, ko je stiskala obilni stas blagorodne zapovednice v predpisano tesnobo, tako spretni so bili za toaletu svojih „mož“. Čeladna jermena so jim tako nategnili, da so rezala v brado in lica in so „slamnice“ hrabrih dragojnarjev kar pokale in stokale pod okornimi čeladami. Obrazi postajajo višnjevordeči kakor njih paradna uniforma, oči jim stopajo iz jamic, toda bolestne vzdihne njihovega zatiranega človečanstva duši vsemogočnost nez-izprosne subordinacije.

Kdo bi premeril neskončno gorje, ki ga zakri-vajo danes bleščeče čelade? Reveži toliko trpe, ci-vilno občinstvo jih pa zavidno gleda in tiho in glasno občuduje.

„To so ti korenjaki“, mrmra zadovoljno zapo-vednik škadrone, jahajoč spredaj pred vrstami. S čeladami pokrite glave mu slede brez misli; pokrivalo tišči na možgane in onemogočuje vsako pa-metno mišljenje, le toliko zavesti jim še pusti da

topo in brezčutno bogajo in store, kar jim veleva brezobzirna subordinacija.

Na ustnah gospoda nadporočnika zaigra vesel nasmehljaj, ko opazi prve sledove bližajočega se zadovoljstva na strogem obličju resnega zapovednika.

„Gospod nadporočnik, prevzemite poveljništvo; jaz ostanem za vrsto in upam, da danes doživim več veselja nad vami kot zadnjič — že veste kdaj.“

Nepregledna vrsta vitkih topolov loči vežbališče na desni od ostalega sveta. Proti tej vrsti obrne nadporočnik oči ter si izbere za smer pri marširanju eno izmed neštevilnih dreves.

„Poveljništvo škadrona prevzamem jaz. — Pozor! Marširati — smer oni topol — škadrona, marš!“

„Kateri topol?“ zagrmí čez vrste glas stotnikov.

„Oni topol!“

„Kateri topol?“ se odzove še z večjo močjo.

„Oni topol!“

Tedaj pa privrši kot huda ura ob levem krilu gospod stotnik in izdere iz nožnice sabljo:

„To ni nobeno povelje! Oni topol, kdo pa ve pri tem, kateri topol naj bo to. Bom sam zapovedoval. Gospod nadporočnik, prevzemite svoj oddelek!“

Trop, trop — osramočen jezdi nižji častnik nazaj in boječ nasmeh šine po obrazih onih dragojnarjev, katerim čelada še ni vzela zadnje sape. „Zdaj pa le pozor, zberite vse svoje moči, pazite predvsem na čelade; skočili bomo čez pregrajo. Gorje tistemu — šest ur v železje, kdor bi mi naredil sramoto in vrgel cesarskokraljevo čelado v travo. Za Boga — otročiči, napnite vse svoje žile!“

Energično stressejo dragojnarji glave in moško pogoltnjejo pridušene stoke vstajajočega obupa. Videti ni drugega kot kvišku štrleče čelade in konjsko grivo, vihrajočo v vetru. Krampi napnejo ušesa, šarži pa kar prebadajo moštvo s svojimi pretečimi pogledi.

„Pozor! Marširati — smer pregraja — v dir škadrona, marš!“ Vežbališče se trese pod udarjajočimi kopiti, nožnice s sabljami odletavajo, bijejo po bedrih in zvenče, konj in konjik sopihata. Čim bliže, so pregraji, tembolj drve. In sedaj — ostroge se zapičijo — velik skok in škadrona je onkraj pregraje, zavita v gosto meglo debelega prahu. Potem obstane kakor okopana, pokorna povelju, ki brzda konja in konjika. Prah se razkadi, zrak se očisti, uspeh, ki ga je priborila škadrona, je jasen, očividni. Šlo je imenitno, nihče se ni izpotaknil, nihče oddaljil od predpisane razdalje in vse čelade so še na stisnjenih glavah. V veselem pričakovanju iščejo oči odločnih dragojnarjev svojega zapovednika, da bi zrle v nje-

govo ganjeno obličje ter slišale iz njegovih ust za-sluzeno hvalo.

Toda kaj je to? Kje je gospod stotnik? Nehoté se čelade pomaknejo više, sto mežikajočih oces se pokaže in škodoželjen nasmeh poigrava po višnjevordečih obrazih.

Od jeze in sramote rdeč kot kuhan rak sedi stotnik na svojem penastem konju. Redko sejani lasje se groze ježe na vežbališču njegove glave in srce, proseč usmiljenja, proti nebu; brezobzirno brije po njih neprijazni veter, nihče ga ne zadržuje, nihče ne brani častitljive poveljnikove glave — brez čelade. Ta se hudomušno katali po cestnem jarku; za njo dere postrežljivi trobentač, ki je zapazivši nezgodo, urno skočil s svojega sivca ter izkušal zgrabiti ubežnika. Stotnik zazeva in v prvem trenutku niti sape ne more dobiti, kaj šele besede; toda že išče, nad kom bi stresel svojo jezo in vsaj nekoliko zvalil od sebe gorostasno sramoto. Tu prisopiha trobentač ter se drzne pokorno ponuditi stotniku ujetega ubežnika.

Toda nehvaležnost je plačilo sveta.

„Tristo zelenih, trobentač — začne treskati na nedolžnega, nič hudega slutečega moža — kaj pa uganjate, ali ste od hudirja, da kolovratite s svojim sivcem tod okoli ter meni izbijate čelado z glave? Najrajši bi vas zaprl, če bi škadrona ne bila tako sakrabski dobro jezdila — res pravo veselje! Tukaj se vidi, kaj premore železna volja in dober red v škadroni. To je prvokrat — pritem nasadi nesrečno čelado na osramočeno glavo — to je prvokrat, pravim, da se nobena čelada ni ločila od predpisane dragojnarske glave.“

Gospod nadporočnik se namuza, gospodje poročniki se zareže, podčastniki pokažejo zobe, le stražmešter ošine vrste z neizpremenjenim hudim službenim izrazom v očeh in na obrazu, da bi kar s pogledom ‚panal‘ predrzneža, ki si upa, smejati se cesarskokraljevemu stotniku, in če bi bil tudi stotnik — brez čelade!

Političen razgled.

Državni zbor je vnovič pokazal, da ni za nobeno pametno delo. Prejšnje čase so razgrajali in upili zloglasni nemški ‚volkovi‘, zdaj so pa začeli še vročekrvni češki radikali. Netair so povzročili nemški nacionalci s svojim krivičnim postopanjem. Doslej je bila namreč navada, da se je vsak predlog prebral in zapisal v zbornici v tistem jeziku, v katerem ga je poslanec zapisal; poleg tega se je predlog še vselej preložil v nemščino. A sedaj so zahtevali nemški kričači na vsak način, da se prebere vsak predlog samo v nemškem jeziku, slovanski poslanci se niso udali — in nastal je prepir, hrušč in vik, prišlo bi kmalu do pretepa. Češki radikalec Fressl

je prinesel v zbornico cel kup papirja v čeških barvah in z napisom § 19; ta paragraf naših avstrijskih postav namreč govori, da imajo vsi narodi jednake pravice. Hotel je nabijati te liste po stenah, a skočili so proti njemu nemški nacionalci. Fresslu so prišli na pomoč Čehi, in malo je manjkalo, da se niso stekli, kakor navadni cestni razuzdanci. — Češki delavski poslanci tudi že polagoma poskušajo z „obstrukcijo“, hočejo namreč z dolgimi govori, ki ne spadajo k dnevnemu redu, zavirati redno zborovanje. Tako so dne 27. pr. m. govorili češki poslanci Hruby, Sehna in Fressl več ur v češkem jeziku. Seveda so Nemci tulili in kričali, da je bilo od sile. Naposled se zopet spoprimejo češki in nemški radikalci s pestmi. Predsednik ni mogel storiti družega, kakor zaključiti sejo. — Še večji nemir in opravičeno razburjenje je vzbudila prenesramna interpelacija nemško-nacionalnih in socialno demokratičnih poslancev. Vse najgrše in najbolj ostudne laži o duhovnikih, zlasti o spovednikih, in sploh o katoliški cerkvi so ti brezvestni poslanci skušali spraviti med svet s pomočjo državnozbornskega zapisnika. Ker namreč vlada ne pusti, da bi se tiskale po listih naravnost zlagane grdobije o katoliški cerkvi, so jih hoteli krav po tihotapsko razširiti med ljudmi. A tu so se uprli vsi poslanci, ki imajo še kaj čuta poštenosti v sebi; celo nemški liberalci so zahtevali, da se ta nesramna interpelacija ne sprejme v zapisnik. Pri glasovanju je moral vstati vsak poslanec, ki je bil proti interpelaciji. In glejte, takrat se je dvignil s svojega sedeža tudi dr. Tavčar! Tisti Tavčar se je dvignil proti blatenju katoliške cerkve in duhovščine, ki jo sam blati dan na dan na najostudnejši način v umazanem »Nar du«. S tem je zatajil sebe in svoj list. Pa mu ne smemo tega zameriti, ker če bi pokazal na Dunaju svojo pravo barvo in bi ne skrival svojega prepričanja, bi ga pošten poslanec niti od daleč več ne pogledal.

Naši poslanci pri delu. Poročali smo že o nekaterih važnih predlogih, ki so jih vložili takoj prve dni naši kmetski poslanci. In čeprav v državnem zboru ne pride do rednega in resnega zborovanja, vendar med tem naši vrli poslanci ne držé križem rok. Poslanca dr. Šušteršič in Vencajz sta dosegla pri ministrih, da je vlada za enkrat nehala iztirjavati posojila od ljubljanskih hišnih posestnikov. Poslanci »Slovanskega centra« so dalje predlagali, naj se popolnoma opuste mitnice na državnih cestah, in da naj se zoiža cena kuhinjske soli od 11 na 4 kr., živinske soli pa na 1 kr. za kilogram; zahtevali so tudi, naj bi se smela prodajati živinska sol v vsaki občini. Poslanec Pfeifer je predlagal, da naj vlada okrajno oziroma deželno cesto od Luže skozi Črno melj do Vinice sprejme med državne ceste in že letos dovoli potrební znesek. — Poslanci v »Slovanskem centru« so sklenili soglasno, da bodo složno postopali s hrvatskim klubom v narodnih vprašanjih, ki se tičejo Slovencev in Hrvatov. Popolnoma združiti se z njimi v jeden klub pa ne morejo, čeprav bi Hrvati zelo radi, ker pošten slovenski poslanec ne bo sedel z dr. Tavčarjem pri jedni mizi.

Z burskega bojišča prihajajo nekaj dni sem precej žalostni glasovi. Burskim generalom se je menda ves njihov načrt ponesrečil. Kakor poročajo angleški listi, so Buri od vseh strani obkoljeni in

se ne morejo ganiti. General Botha se bode moral s svojimi 2000 možmi udati, ker so ga zajele angleške čete na meji Swazijske dežele. Pravijo, da je Botha prosil angleškega generala Frencha, naj se snideta Kitschener in Botha na določenem kraju, da se pogovorita o udaji. Koliko je resnice na tem, se bode kmalu pokazalo. Čudno bi ne bilo nič, če bi okoli 200.000 Angležev užugalo 10.000 utrujenih Burov. — Tudi general Dewet je imel baje nesrečo. Prekoračil je 16. febr. z 2000 možmi kapsko železnico severno od postaje Houtkraal, to je prva postaja severno od De Aara (glej zemljevid v zadnji številki). A napadli so ga angleški topničarji, mu vzeli več voz in jeden top ter pobili 65 Burov. Moral se je umakniti v naglici nazaj in res se mu je posrečilo 25. febr. z nekaj sto vojaki prekoračiti reko Oranje. Vendar pa bržkone še ne bode miroval; marsikatero preglavico bode še napravil Angležem. — Skoro gotovo se ni veliko zanesti na ta poročila, saj vemo, da Angleži nikoli ne poročajo resnice; če se jim je slaba godila, so molčali ali pa vsaj polovico manj povedali; če so pa kdaj priborili kako malo zmago, so napravili iz majhnega komarja celega slona. A naj se steče vojska tako ali tako, priznati morajo Angleži, da je bila precej draga. Vsak teden je veljala vojska Angleže 75 milijonov kron. Zdaj, ko je nekaj manj vojakov, jih stane še vsak teden 50 milijonov. Vsak Bur, ki so ga ubili, je torej veljal Angleže prej 1,250.000 kron, sedaj jih stane 900.000 kron. Dragi so ti burski junaki.

Angleški kralj Edvard VII. se ne bo dolgo veselil južnoafriških ugrabljenih dežel. V goltancu, in sicer v jabolku ima — raka. Njegov telesni zdravnik dr. Semon nima nobenega upanja, da bi kralj ozdravel. Mogoče je pa, da se vleče bolezen še par let. Angleški listi ne smejo nič pisati o kraljevi bolezni, ker kralj čita vedno časopise in bi to še slabše vplivalo na njegovo zdravje. — Koncem marca obišče angleški kralj nemškega cesarja.

Avstrijska „kolonija“ na Kitajskem. Avstrijski vojaki so si osvojili v Tientsinu kos sveta, na katerem bodo zgradili poslopje za avstrijskaga konzula. To ozemlje meri šest desetink km² in je še sedaj večinoma pokrito s kitajskimi hišami. Meji ga na jedni strani reka Peiho, na drugo pa cesarski kanal. Ta prostor, ki so si ga sicer Avstrijci osvojili, mora vendar naša vlada odkupiti za 250.000 kron.

Kitajski nemrti so menda vendar enkrat pri kraju. Sedaj se je Kitajska vdala vsem zahtevam evropskih oblasti. Najbolj se je doslej upirala kazni za cesarke prince, ki so upor povzročili. A sedaj je pri volji, da pošlje v pregnanstvo princa Tuana in še nekaj družin, nekateri so bili obglavljeni. Več jih je pa bilo na ta način pomiloščenih, da so se smeli sami zadaviti.

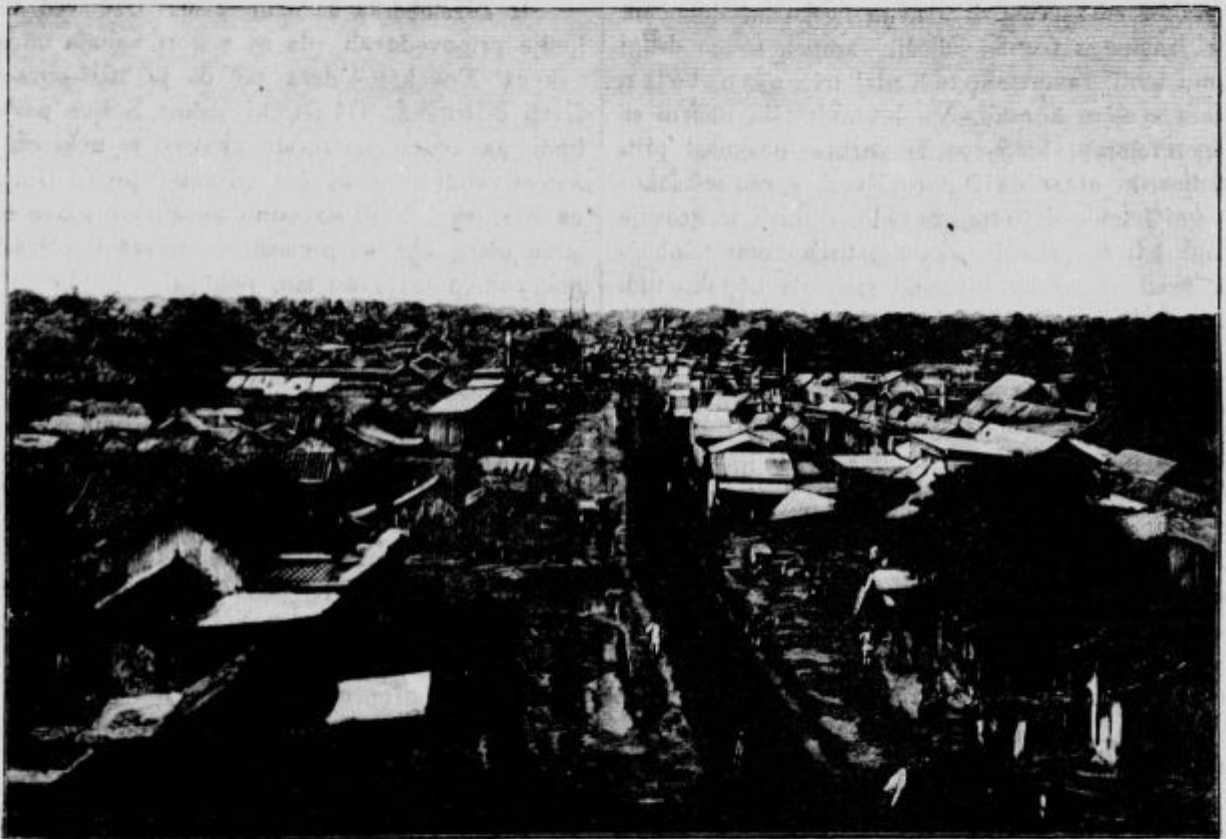
Rusi in Japonci so se začeli grdo gledati, ker se je Rusija deloma polastila Mandžurije. Sedaj skuša Japonska s pomočjo Nemčije in Anglije prisiliti Ruse, da se umaknejo iz Mandžurije. Če bi se ji to ne posrečilo, namerava Japonska sama seči po orožju. A najbrže ne bo huđega; Japonci se bodo pošteno spremislili, predno se sprimejo z Rusi.

Filipini d'lajo Amerikancem vedno več preglavic. Amerikanske vojne čete so zadelane v glavnem mestu Manili, iz Manile si skoro ne upajo, ker povsod

mrholi vse polno ustašev. Pred nedavnim so prišli Amerikanci na sled neki družbi v Manili, katera je preskrbovala ustašem orožja in drugih potrebščin. Pozapri so mnogo oseb. Načeloval je tej družbi belgijski konzul, ki je pa še o pravem času pobegnil. Ne bodo se še zlepa polastili lepih otokov, zlasti ker imajo svoje nasprotnike celo tam, kjer bi se jih najmanj nadejali.

Nesrečna Macedonija trpi vedno hujše pod turškimi nasilstvom. Ni čuda, da bi se tamošnji prebivalci, ki so večinoma slovanski Bolgari, radi otresli težkega jarma. Zadnje tedne je prišlo na več krajih do krvavih bojev med bolgarskimi ustaši in turškimi četami. V Solunu, glavnem mestu Macedonije, so

enega poraza, zato se zdaj poganja za županški stolec. Toda volilci homo odločili, ako nam bo Globočnik županil ali ne. Pri volitvi za državni zbor ga vino ni rešilo, ker je še, hvala Bogu, več mož, ki svoje močatosti ne prodajo za kapljo vina kakor pa onih, ki za liter vina prodajo svojo močatost. Ka kega poslanca bi imeli dolenski kmetje, ko bi bilo vino odločevalo, danes že lahko govorimo. Globočnik bi ne sedel na Dunaju pri eni mizi z drugimi kmet-skimi poslanci, ampak z liberalnimi zastopniki mest, ki za kmeta še nikdar niso storili kaj dobrega. Večina je sprevidela to nevarnost, kar nekaterim ni

„Visoka cesta“ v Pekingu.

zasledili bolgarsko zaroto, v katero je bilo zapletenih več trgovcev, učiteljev in drugih odličnih Bolgarov. V bolgarski cerkvi so našli za oltarjem 60 pušk, dva zabija s patronami in dinamitom. Iz Bolgarije prihaja vedno več naudušenih mož med ustaše. Gotovo je, da ne bode preteklo več mnogo let, ko se bode Macedonija otresla turške oblasti.

Dopisi.

Iz Kostanjevice. — Globočnik — zopet kandidat. — Dobro znani Globočnik, ki je pred par meseci mislil vjeti vse dolenske kmete na svoje vino, ne more pozabiti svoje blamaže. Nima dosti

šlo v glavo, in Globočnik je padel s svojimi tisočaki in s parom volov!

Ravno tako bi se pa tudi zdaj spekli vsi kostanjeviški občani, ko bi ga volili za župana. Kakšen bi bil Globočnik kot župan? Na to vprašanje si lahko vsak odgovori, ako premislimo prvič kdo je Globočnik in drugič, po čegavem nagibu kandidira za župana?

Globočnik je veleposestnik na Dobravi; ima torej s svojim obširnim posestvom dosti opraviti. Kdo bo pa potem županoval? Globočnik ni zmožen za župana. V dokaz naun je cestni odbor, kjer je on načelnik. Še kot načelnik cestnega odbora ni

mož na svojem mestu kako bo pa še le kot župan? Kdo je že videl Globočnika pri kaki seji občinskega odbora, kjer je prvi svetovalec, odkar je cesta v Krakav izpeljana. Poganjal se je zato cesto le zaradi svojih obširnih posestev, ki jih ima v Krakavu. Svoj namen je dosegel. Ali ima tedaj Globočnik kaj smisla za občni blagor?

In na Dobravi naj bi imeli svojega župana? Ves svet bi se nam moral smejati, ko bi prišli po drugih opravkih v Kostanjevico, a zaradi župana bi morali še pol ure točiči k županu. Za tako nespametne nas menda tudi Globočnik nima, da bi ga volili za župana na Dobravi.

Kakor se za čast državnega poslanca Globočnik ni iz laastnega nagiba odločil, ampak so ga drugi k temu silili, ravno tako tudi zdaj ni samostojen pri tem svojem koraku. Vsi kostanjeviški občani se še spominjamo, kako je že parkrat poskušal priti kostanjeviški notar na županski stol, a mu je vsakokrat spodletelo. V tretje gre rado, si misli, in grozdi se mu zdi še prekisló. Zato potiska notar Globočnika pred seboj na županski stol, da bi tako tudi sam prišel do kake besede v občini. V resnici bi tedaj Globočnik ne bil župan, ker ni sposoben za to opravilo, kakor smo videli, ampak — notar. Gotovo si pa nobeden pameten volivec tega ne želi, zato naj si vsak dobro stvar premisli, ker po točiči zvoniti je prepozno! Na dan volitve pokažimo vsi kakor en mož, da za notarsko jerobstvo ne maramo in izvolimo župana brez gosposkega fraka!

Iz Planine se nam poroča: Na pustno nedeljo si je hotela tudi izstradana divja mačka privoščiti v tej hudi zimi masten priboljšek, saj je reva pri tem mrazu dovolj gladu užila. Miši se stiskajo po luknjah, tiči čepé v skritem zavetju, vse je izumrlo po gozdu. Čeprav tuintam vjame kako živalco, saj je je sama kost in koža. Zato se pa spodobi pustne dni dobiti kak boljši grižljaj. Priplazi se po noči do logarske hiše v gozdu Ravnik in izvoha mnogoštevilno kurjo zalego v gorki kurnici. Toda težko je bilo blizu priti. Nazadnje vendar iztakne luknjo, skozi katero smukne med prestrašene kure. Prične se mesarsko klanje. Zaman stari petelin glasno kraka in se bojevito zaganja v sovražnika. Mačka zadavi najprej njega in potem vseh osem. Zadovoljna s svojim krvavim delom se vleže v kot in se sladko oblizuje. Pregrizla je vrat devetim kuram in se narskala gorke kurje krvi. To se prileže v taki zimi in na pustno nedeljo. Zver pijana veselja pozabi, da se dan dela in je treba o pravem času odkuriti, sicer utegne nevarno postati. Mirno leži med kurjimi mrličji in misli tako dolgo tu ostati, dokler bo kaj pečenke,

Kar zaškrpljejo vežna vrata in čez prag stopi logarjeva hčerka s peharom žita za perutnino. Odré kurnico in — joj žalosti — tu vidi dve poti na tleh, tam dve, tam petelina, vse mrtvo, vse okrvavljeno. V tem hipu prasne divja mačka skozi luknjo na plano in jo hoče odkuriti. Pa tudi gozdni varih Miha k sreči v tem trenutku stopi iz hiše, da gre v gozd po svojem opravku. Logarjeva hči zakriči: „Miha, divja mačka!“ Miha se ozre, na ena, dve, tri potegne puško z rame, pomeri in ustrelí. Divja mačka se zvali po tleh; plačala je pustovanje s svojim kožuhom. Bila je nenavadno velika, toda suha kot olupek.

Iz Žužemberka se nam piše: Uže več časa so ljudje pripovedovali, da se v gori nahaja okostnica nekega človeka, katera pa da je uže povsem od živali raztrgana. Od strani občine Sošice poslali so ljudi na omenjeno mesto, katero je neki ob potu, katera vodi iz Sošic čez „Kobile“ preko Gorjancev na Kranjsko. Našli so samo okostnico glave in eno stran pleč, kar so prenesli v mrtvašnico Sošičkega pokopališča in ravno tam pokopali. Ljudje ne vedo nič o tem slučaju, niti sodnijska preiskava ni mogla do sedaj nič dognati. Ker se v občini Sošički ne pogreša dosedaj nobeden človek, mogoče, da je ponesrečenec iz Kranjske. Kaj je v tem slučaju, ali hudodelstvo, nesreča ali zima, ni dosedaj še nič znano. Bode li kaj v tej zadevi dognano, naznanim pozneje.

Iz Metliške okolice. — Dolgo časa že prebiram Domoljuba, a redko redko kedaj se v bere v njem kaj o Belokranjcih. Ni čuda! Saj nas je vedno manj, kmalu bo polovica Belokranjcev v Ameriki. Zmiraj se izseljujejo, malo jih pride nazaj, — a še ti, ki se vrnejo, še ti hrepenijo zopet po loncih polnih mesa in jo zopet pobrišejo nazaj v deželo centov pa dolarjev. Tam je baje veliko lepše življenje kot v domačem kraju. Kaj bo z nami? Opustošene vinograde smo večinoma obnovili a manjka nam delavcev ali kakor pravimo Belokranjci — težakov, ki bi vinograde nadalje obdelovali. Večina kmetov se je zadolžila pri vladi, ki je denar za prenovljenje vinogradov prav radodarno delila, a malo jih misli nato, da bo treba denar enkrat — vračati. Revščina in nadloga nas stiska od vseh strani. Ako si pa hočejo kmeti nekoliko odpomoči sami, jim pa delajo bogati kmečki oderuhi ovire in zapreke — kjer le morejo. Res, liberallec, ta je kuga za kmeta, kakor drugod tako tudi pri nas. Saj ti ljudje ne poznajo drugega kot svoj žep. Ali naj to dokažemo? Ko se je pred nekaj leti po prizadevanju naših gospodov duhovnikov ustanovila nova hranilnica in posojilnica, so je hoteli naši liberalci kar — zadaviti. Seveda samo zato, ker je zdaj prenehala ona grda in sramotna navada, da so revni kmeti, ki so si pri

tukajšnih oderuhih izposodili denar, morali plačevati velike obresti v denarju, zraven pa še prinašati kopune, koline, sadja, grozdja itd. itd. da so jih malo potolažili. Tega zdaj ni. In dalje. Ko je pozneje nastalo v Metliki kmetijsko društvo, kterege korist je očitvidna, hoteli so naši liberalci kar — znoreti. Tožeb in ovadeb ni bilo ne konca ne kraja. I no zakaj? Zato ker se mora zdaj v korist kmetu nekoliko ceneje prodajati kot prej.

Le kjer se gre za skupno korist vseh kmetov, tam je pa vse, kar liberalno leze in gre, na nogah, da zabrani kmetu vsaj drobtinico dobrega in koristnega.

Kar se je zgodilo ob času občnega zbora I. dolenske posojilnice, to presega že vse meje. Ko so zvedeli liberalci metliški, da mislijo zavedni kmeti v upravni odbor I. dolenske posojilnice voliti nekaj mož izmed sebe, napeli so vse moči, da bi to zabranili. 1) Občni zbor so sklicali na delavnik 14 svečana, ko je bil isti dan celo semenj v Semiču. Z očitvidnim namenom, da bi se manj kmetov udeležilo volitve. Odkar obstoji posojilnica še ni bilo volitve na delavni dan. 2.) Vzeli so zadnji čas, ko jih je preletaval strah pred kmeti, okoli 100 beri sto novih udov, gotovo le s tem namenom, da bi dobili pri volitvi večino. Novi udi so seveda samo njim zvesti Metličani, med njimi skoro največ metliških žensk. Odkar obstoji posojilnica niso še nikdar kot letos ženske volile.

Tako znajo delati le oni liberalci, ki so ob raznih volitvah kmetom slinijo in jim pesek v oči mečejo češ, kmet naj kmeta voli. Kakor so naredili ljubljanski liberalci ob času volitev v kmetijsko družbo, tako so jih posnemali njih jogri v Metliki. Če se še zdaj niso kmetom oči odprle — če niso spoznali kakę prijatelje imajo v liberalcih — potem jim ni več pomagati.

Ali ni g. Trček naravnost povedal, da posojilnica je metliška ne pa kmečka? Dobro, da to zdaj vemo. Le to nam ne gre v našo zabito kmečko butico, kako je bilo mogoče, da je pred par leti v tej metliški posojilnici izginilo 27.000 gld. Le tega ne razumemo, zakaj so morali deležniki pokriti ta primankljej, ker so se jim dividende znižale od 15. gl. do 3 gld: zakaj se ni raje tega denarja poiskalo tam, kjer je najbrž izginil?

Še več podrobnih vprašanj bi radi stavili našim liberalcem, pa za zdaj bodi dovolj. Saj vemo dobro, da tako tužnih razmer pri nas ne bi bilo, ko ne bi vsem Metličanom in skoro celi metliški župniji komandiral takozvani „metliški bog“, in njegovi zvesti učenci. No, mi kmetje se jih ne bojimo. Mi imamo že svojo hranilnico in posojilnico — ki je sicer ponižno skrita — a jako lepo napreduje in je imela

v preteklem letu že nad 200.000 kron prometa. Zdaj zida svojo lastno hišo, katera bode nekak „Narodni dom“ za kmete. Čujem, da mislijo naši duhovniki ustanoviti tudi svoje bralno društvo, kjer bi se brale dobre knjige in časopisi, ne pa tako umazane cunje kot je „Rodoljub“. Na uho še povem Vam gospod urednik, da so belokranjski kmetje res strašno svojeglavni. Kadar znani liberalni pedenj možic — laket brada, ki se vedno kesa, da se je dal v svoji boleznii prevideti, kadar ta možic razdeli svoje cunje, jih kmetje znesejo — v peč. To je bila usoda volivnih katekizmov in zdaj Rodoljubov. To je prav, kaj ne! Mi Belokranjci vendar raje poslušamo svojega škofa, kot pa naše liberalce! Basta!

Iz ribniške dežele, dne 1. marca 1901. Predragi, — pa tako ne smem reči, predrag pa res nisi, — preljubi „Domoljub“, tako bo prav! Za politične novice imaš iz naših krajev že enega krošnjarja, ki ti jih prinese za vsako številko poln žličnik, ali bi ne bil tako dober, da bi tudi mene vzel enkrat pod svojo streho, da ti povem kaj cerkvenih novic iz dežele suhe robe? Kar na sredi bom začel, potem jih bom pa okoli kraja pobiral. Na sredi ribniške dežele je Ribnica. Tukaj imamo vsako leto o pustnih dnevih štirideseturno pobožnost s primernimi govori. Pride tudi dovolj spovednikov in res tudi skoraj vsi farani prejmo sv. zakramente. Ne more se presoditi, koliko se s tem dobrega stori, še dosti več hudega pa zabrani. Zdaj v postnem času začne se pa živahno gibanje po župnijah. Vsak teden so kje duhovne vaje. Prvi poskus se je napravil lansko leto pri Sv. Gregorju in se je prav dobro obnesel; vsem je bilo všeč, ljudem in duhovnikom in radi tega so se duhovne vaje še isto leto vršile na Poljanah in na Gori. Tudi letos, slišimo, bodo 10. 11. 12. t. m. pri sv. Gregoriju, precej za temi na Gori, sv. Jožefa dan se začno na Poljanah, kjer se bo ta dan tudi vpeljala z veliko slovesnostjo bratovščina sv. Jožefa za srečno zadnjo uro in nazadnje v **L o š k e m p o t o k u** po prazniku Marijnega oznanjenja.

Kako se pa vrše duhovne vaje, bo kdo vprašal. Kakor sv. misijon. Sosednji duhovniki se zbero, trikrat ali dvakrat na dan nas z govori pripravljajo na sprejem sv. zakramentov in nas po stanovih spovedujejo. Tako se lahko dobro pripravimo in zložno opravimo. Tudi spovednika si vsak lahko zbere po svoji volji, saj veste, da k domačemu tudi ne gremo vselej prav radi, nas preveč poznajo. Povrhu dobimo pa ob duhovnih vajah tudi odpustke. Tudi nauki tujih duhovnikov nam bolj ostanejo v glavi, kakor domačih, ki jih tolikokrat slišimo. Lanske govore imamo še tako v spominu, da naj nam gg. govorniki letos le kaj drugega povedo, kakor lani.

Duhovne vaje nam dajo priliko, da s spovedjo predolgo ne odlašamo; saj nas poznate možakarje, odlašamo in odlašamo, da pride naposled kobilar v deželo. Zanimivo zgodnico o tem tiču pravil mi je neki poznani Gorenjec. Nekega leta se je toliko časa pripravljaj na velikonočno spoved, da je Velika noč že minula. Nekega jutra, bila je že prijetna pomlad, pravi, zbudim se na svojem ležišču pri oknu, v bližnji hosti pa se oglasi kobilar:

Siv kobiv, siv kobiv,
Si že biv? Si že biv?
Če še nis' biv,
Te bo zlod dobiv!

Kar sram me je bilo, pravi dalje sicer tako pošteno mož, vstal sem in se opravil in hajdi k spovedi. Od tistega časa pa ne čaka več kobilarja.

Slovenski novičar.

Vodstvo kat. - narodne stranke je soglasno izjavilo, da vstrajajoč pri sklepu od 26. januarja t. l. popolnoma soglašajo s postopanjem katoliško-narodne delegacije v državnem zboru ter pričakuje, da bo na istem stališču vstrajala tudi za naprej. Hkrati izreka vodstvo stranke, z ogorčenostjo zavračajoč ostudne napade na osebo načelnika „Slovanskega centra“ g. dr. I. Šusteršiča, le-temu svojo zahvalo in popolno zaupanje.

Napadi na vero in duhovščino so postali v „Rodoljubu“ tako nesramni, da je drž. pravdnštvo radi dveh člankov list konfiskovalo. Ljudstvu si bodo pač ob tem odprle oči! V „Rodoljubu“ so bila zaplenjena celo „Nedeljska premišljevanja“, o katerih laže „Rodoljub“, da jih piše „katoliški duhovnik“. Malovrh, ki je sicer po farovžih mnogo praktical, pa je vendar evangelij sv. Matevža 4, 1—11 tako nerodno tolmačil, da se je Malovrhova pobožnost zdela državnemu pravdniku za ljudstvo kužna.

Imenovan je starosta mariborskih kanonikov g. dr. Ivan Križanič stolnim dekanom tega kapitlja v Mariboru.

Župnik Keršič je umrl v pokoju v Škofji Loki. Rojen je bil l. 1833, v mašnika posvečen l. 1859. N. p. v m.!

Iz Preddvora se piše: Pogreb preč g. župnika Janeza Debeljaka je bil priča, kako vsestransko je bil ranjki delaven in priljubljen. To je pa tudi zaslужil, vsaj je bil trideset let duša tako obstrane, širne občine pod lepimi gorami, ki se je vedno in

povsodi odlikovala s svojo gorenjsko možatostjo in katoliško odločnostjo. V izbranih, vznesenih besedah je visokočastiti g. dekan Anton Koblar žalujočim župljanom naslikal izgubo tako vrlega duhovnega očeta in blago ljudstvo je dalo svojim čutilom duška pri tako prisrčnih besedah. Solzilo se je pa ž njim vred tudi dvaindvajset duhovnih sobratov, katerim je srce pokalo žalosti ob rakvi tako ljubega tovariša. Ganljive nagrobnice so preskrbeli sosednji in daljni gg. učitelji. Radi bolehnosti je blag. g. okrajni glavar poslal svojega zastopnika, prisostoval je tudi bl. g. direktor, okrajni šolski nadzornik Andrej Zumer. Ob lepem sprevedu šolske mladine pod vodstvom vrlega tamošnjega gosp. nadučitelja, požarne brambe, občinskih odbornikov, Marijine družbe, domače in daljne inteligencije in vseh hvaležnih župljanov smo spremili blagega pokojnika k zadnjemu počitku.

✠ **Fran Peterca star.** V Ljubljani je umrl starosta občespoštovane rodbine Peterčeve g. Fran Peterca, hišni posestnik in trgovec, v 74. letu svoje dobe. Pokojnik, ki je bil svoj čas tudi obč. svetnik ljubljanski, je užival splošen ugled in spoštovanje ter je kljub svoji visoki starosti do zadnjega se čvrsto udeleževal javnega življenja, v katerem se je vedno kazal kot odločnega, odkritega pristaša katoliško - narodne stranke. Bog mu dodeli večno življenje, njegovo blago rodovino pa tolaži ob britki izgubi!

Duhovniške vesti s Štajerskega. Provizor pri sv. Juriju v Slov. goricah postal je tamošnji kaplan, č. g. Ant. Šijanec. Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Franc Adlasnik z Mute k sv. Janžu na Dravskem polju; Martin Agrež iz Leskovca v Dol; Anton Lajnsič iz Dola v Žalec; Franc Lovrenko iz Kozjega v Leskovec. Č. g. Franc Cerjak, provizor v Poličanah, je postal zopet tamkaj kaplan. Č. g. Anton Drogenik, duhoven v začasnem pokoju, je nastavljen kot kaplan v Kozjem. Razpisana je župnija sv. Jurija v Slov. gor.

V Poljanah nad Škofjo Loko se je ustanovila f a r n a k n j i ž n i c a. Odbor se je sestavil takole: Ažman Andrej, kaplan, predsednik; Karmelj Gregor, podpredsednik; odborniki: Gantar Janez iz Malenskega vrha, Tratnik Jože iz Suše in Jezeršek Anton iz Poljan.

Umrl je v Stranjah 26. m. m. pri svojih stariših blagi mladenič Alojzij Rak, šestošolec kranjske gimnazije.

V Vel. Lašičah se snuje gospodarska združba. To liberalcem seveda ni všeč. Da preprečijo namero naše stranke, podala se je minule dni trojica iz liberalnega tabora k okrajnemu glavarstvu. Kajpada niso nič opravili. Tam se jim je odgovorilo,

da se zadruga snuje v smislu zakona in torej nje ustanovitve nihče ne more preprečiti. Skupili so jo tedaj prav pošteno.

„Slavija“ na delu. Poroča se nam od več strani, da se usiljujejo ljudem poverjeniki in potovalci banke „Slavije“ in jim jemljejo zavarovalne knjižice pod pretve o, da se mora knjižica sedaj prepisati zaradi novega denarja in da se jim v bodoče zavarovalnina zmanjša, vrne pa se jim knjižica z novo zavarovalno pogodbo, ki naj velja za 10 let, če tudi ni prejšnja zavarovalna doba še potekla. Ako ljudje nočejo dati knjižice iz rok, se jim ponuja kronica za to. Osobito, kadar so samo ženske doma, se jim jemljejo zavarovalne knjižice. Kako se pa začudi potem gospodar, ko dobi knjižico in vidi, da je zavarovan za novo dobo, ne da bi o tem kaj vedel. — Vsa ta zavarovanja so brez veljave, da ne rečemo hujšega, in tak zavarovanec naj odločno odklanja vsiljevanje in vrne nepravilno zavarovalno pogodbo. Ljudstvo naj se zaupanjem obrača do domače „Vzajemne zavarovalnice“!

Iz Št. Petra na Notranjskem: „Domoljub“ nam je naznanil, da imajo v Mokronogu na Dolenjskem najstarejšega moža, kateri se je ves navdušen vdeležil državnoborskih volitev 1900. Gotovo je častno pa za nas, da se ponášamo s fantom volilcem, kateri je bil rojen tu v Petelinah na št. 2, Anton Dekleva, leta 1813 dne 27. maja. Tudi on je prišel peš na volišče in domov ter je ves vnet volil z nami dr. Ivana Šusteršiča. Fantje in dekleta, glejte, da s krepostnim življenjem dosežete toliko častljivo starost! Kakor pri Antonu Kovačiču tako se tudi pri našem Antonu razveseljujejo in zabavajo z „Domoljubom“. Živela starosta, mož in fantov!

Nova posojilnica Rajfajzovka se je ustanovila 28. svečana v Strugah za ondotno faro. Od „Gospodarske zveze“ je bil navzoč revizor gospod Pelc. To je že osma posojilnica v slovenskem delu kočevskega okraja. Samo Slovenci ob Kolpi se še ne ganejo . . Šumi, Kulpa, šumi, pa zaspance zbudi!

Prebivalstva na Kranjskem je po najnovejšem štetju 505.664 oseb. L. 1890 jih je bilo 498.958 torej je naraščaj samo za 6706 oseb! Ker smo na Kranjskem prekoračili pol milijona, imamo pravico zahtevati še jednega poslanca v peti skupini. Naj naši poslanci pravočasno na to mislijo! Hiš je na Kranjskem 87.284.

Ljubljanske novice. Narodnosti v Ljubljani. Po ljudskem štetju je sedaj v Ljubljani 29.737 Slovencev, 5418 Nemcev, 208 Čehov in Slovakov, 150 Italijanov, 63 Hrvatov in Srbov, 20 Poljakov, 2 Malorusa, 1 Rumeneč in 1 Madžar, kate-rega bi tudi treba ne bilo. Ti ljudje stanujejo v

1596 hišah. — Veroizpovedanja v Ljubljani V Ljubljani je 36.547 ljudi katol. vere, 159 evangeljske augsburške konfesije, 77 evangeljske helvetske konfesije, 95 Izraelitov, 34 Grkov, 12 unijatov, 8 jih je brez vere, 1 Anglikanec, 1 Armenec unijat.

Koliko so našeli Slovencev v Trstu? Čuje se, da so na tržaškem magistratu našeli, da imata Trst in okolica približno 180.000 prebivalcev. Za Slovence so napisali samo 27.000 duš. Kako neresnična je ta številka, priča to, da ima okolica, ki je skoro izključno slovenska, 44.700 ljudi, od katerih je najmanj 40.000 Slovencev. V mestu samem je bilo v peti skupini za slovenskega kandidata oddanih 4500 glasov.

Zveza vseh krščanskosocijalnih delavskih društev v Avstriji. Na Dunaju seje vršil važen sestanek kršč.-soc. delavcev avstrijskih. Po dunajskih listih posnemamo, da so se sestanka udeležile delavske kršč.-soc. zveze iz Nižje Avstrije, Solnograškega, Šlezije, Kranjskega, Koroškega, Češkega, Štajerskega in Tirolskega. Sklenilo se je ustanoviti centralno zvezo vseh kršč.-soc. delavskih deželnih zvez v Avstriji. Ta zveza bode nepolitična in bode imela samo namen zboljšanje položaja delavcev in strokovno organizacijo. Ta skupna zveza bode imela tudi skupno glavno tajništvo. Po raznih deželah se bodo sedaj vršili občni zbori posameznih delavskih zvez, ki bodo v tem smislu pre naredili pravila in se izrazili, da pristopijo k glavni zvezi. Potem se bode na Dunaju ustanovila glavna zveza.

Naši delavci pri delu. „Slovensko delavsko stavbino društvo“ v Ljubljani je štopilo 3. marca pred svoje člane s poročilom o delovanju v preteklem tretjem poslovnem letu. Naloga društva, ki nima na razpolago denarnih sredstev, ni bila lahka. Toda v kljub temu smemo na pretečeno leto zreti z nekakim ponosom. Lani je postavilo društvo 21 hiš, kate-tere je odalo svojim članom v porabo. Društvo je dosedaj dozidalo vsega skupaj 56 hiš v vrednosti 254.000 kron. Poleg tega ima društvo dvoje prostornih stavbišč, na katerih se bode lahko postavilo še mnogo hiš. Društvo je zidalo z malo izjemo v lastni upravi, s tem se je omogočilo, postaviti hiše po izredno nizkih svotah. Denarna sredstva je dobivalo društvo pri domačih denarnih zavodih in pa po vplačilih članov. Deželni zbor je dovolil 470 K podpore za upravne stroške. Društvo šteje sedaj 112 članov. Zanimanje za društvo v kljub vsej protiagitaciji vidno raste, ne le samo med delavci, temveč tudi pri družih stanovih. Iz zadružne bilance posnamemo sledeče številke. Prometa je imelo društvo 275.737.60 kron, pravo zadružno imetje ozir. inventar znaša 21.828.86 K, zadružne tirjatve 135.461.41 kron

naprej plačane obresti 318579 K, deleži rednih članov 98151, dolgovi 19638134, rezervni zaklad 7675 K. Razni obrtniki so zaslužili pri društvu 33.588 80 K, za zemljišče se je plačalo v minulem letu 20.74724, za stavbeni material 47712 K.

Narodno gospodarstvo.

Vrtni koledar.

Marcij.

Drevje. Cepljenje se prične. Skuhaj ali kupi cepilne smole. Cepiči so najboljši močni enoletni poganjki ravnokar odrezani; čas cepljenja je najboljši, preden se začne odpirati očesa. V kleti hranjene cepiče deni pred porabo v vodo za kaki 2 uri. Že poganjajoči cepiči se morajo porabiti precej. Črez zimo prevezana drevesca naj se odvežejo; razpokana lubad, suhe veje in vođene mladice se odstranijo. Obreži, če še nisi. V drevesnici odreži lansko peniciranje proč. Mlade lanske divjake ob ugodnem vremenu presadi, pri čemer z ostrim nožem prireži koreninice; srčno korenino skrajšaj za polovico, odreži vrh; posajene zagnoj in zalij. Dorasle divjake cepi na stalnem mestu. Že požlahtnjena vzgojena drevesca, sadna in lepota, ter grmičke iz drevesnice presadi na stalno mesto. Dobro glej, da ne deneš v zemljo ne globokeje ne plitveje, kakor je drevesce stalo poprej.

Trta. Obreži jo gotovo vsaj zdaj. Cepi v sobi in polagaj v mah, ali pa precej v trtnico. Izkoplji korenjake v trtnici. Proti koncu meseca že lahko ključ bilfaš. V vinogradu trte grubaj, presajaj. Trto obkolji, nakolji, napnence malo navzdol priveži.

Vrt. Ko se zemlja odtaja, se presade večletne rastline, kakor hren, drobnjak itd. Seje se mesečna redkvica; deni v zemljo glavno solato, peteršilj, radič, grah, zgodnji krompir. Odkrij zakrite rastline na prostem.

V gorki lehi. Kumare, če so pregoste, razredči. Prva solata dorastuje, za njo redkvica, kmalu tudi koleraba. Doraslo poberi iz gorke lehe, da ostanejo same kumare. Leha se pridno zrači. Kumare nad četrtim listom odšcipni; ker glavna vrvi pri kumarah in dinjah napravlja samo neplodno cvetje. Med kumare lahko vseješ rajskih jabelk.

Cvetlice. Nastavi nove zarodne zatiče, fuksije in pelargonije. V gorko gredo deni astre, levkoje, nageljne, vitice, sploh spomladi cvetoče, katere ne prenesó mraza. Če nimaš grede, deni v lončke med okna. Na prosto se devljejo tiste enoletne rastline, ki se predstavljati ne smejo. Lahko vzgojiš že na prostem primulo, mačeho, marjetico, vijolico. Zalivaj opoldne.

Na polju. Pomladno delo se prične. Podorava se gnoj za okopanine. Seje se korenje, koleraba, oves, pomladna rž in ječmen. Sadi se krompir. Ozimna žita, pšenica, rž, ječmen se z brano prevlečejo. Z mahom prerasle košenine, travniki, senožeti se prevlečejo z železno brano. Krtine se razkopljejo in prazna mesta z nova posejejo.

Drobtinice.

Gibanje aleksandrijskih Slovencev in — prošnja.

Društvo Slovencev v Egiptu „Slovenska palma na Nilu“ v Aleksandriji (Egipet) je sklenilo vstreči najnujnejšim potrebam tukajšnje slovenske kolonije. Žalibog, slovenska kolonija v deželi piramid nima zadosti sredstev kajti izven komaj 30 dobrih slovenskih družin šteje ona čez 6000 slovenskih s'uškinj, ponajveč iz Primorja in Kranjske. Živa potreba je, organizovati, združiti toli različnih elementov v trdno celoto, ki bi bila v čast imenu slovenskemu. Kakor najnujnejša potreba v to je zgradba male slovenske cerkvice v osnivanje slovenske cerkvene občine po vzgledu drugih kolonij na Jutrovem ter ob istem zgradba male slovenske bolnišnice v blažilo telesnih bed toliko tisoč slovenskih sluškinj. Cerkvica (zemljišče je že kupljeno) bo posvečena slovanskima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu ter bo prva slovenska in sploh slovanska hiša Božja na afrikanski zemlji ter v sveti deželi. V vodstvo bolnišnice bodo poklicane slovenske milosrdnice. Društvo prosi vse občinske zastope, župnije, denarne zavode ter posamičnike blagovoljnih darov v ta namen. Po sk'epu členege zbora društva bodo imena darovalcev večjih svet naših dobrotnikov za vedno vpisana na mramorni ploči z zlatimi znaki v cerkvici ter onih za bolnišnico v bolnišnici. Upamo, da dosežemo ta smoter, in v to nam pomози Bog ter dobro srce slovensko! Darove sprejema tudi naše uredništvo. Opczarjamo še, da je Egipet veljavna pozicija za bodočnost ter gospodarski razvoj slovenstva. Vsak ugledni Slovenec naj položi mal dar v trdno organizacijo slovenske kolonije v Egiptu, da bo ista za vedno v ponos našemu imenu.

Morilec kralja Umberta Bresci je prepeljan v ječo Portolongone. Ječa je na skali, ki sega v morje in ima celice, ki so le 2 $\frac{1}{2}$ m. široke, 4 m. dolge in 3 m. visoke. — Majhno okence se odpira od spodaj gori in skozi tisto se vidi komaj košček neba. Okoli celice je galerija za čuvaje, ki se vedno menjujejo in skozi okence opazujejo jetnika. Jetnik ne sme nikdar ven, in prej mora vsak dalj časa prebivati v popolni temi, predno pride v tako celico. V Portolongone je zaprt tudi Acciarito, ki je bil že

prej napadel Umberta. Acciarito je že blazen in pravijo, da bo Bresci moral zblazneti, ker v taki ječi ne more nihče prebiti čez tri leta, da ne bi izgubil pameti.

Žena zastupila moža. Nedavno je v Itebe na Ogerskem nagloma umrl ravnatelj ondotne ljudske banke Bela Sokman. O njegovi smrti so se širile čudne govorice, zato so truplo raztelesili. Dognalo se je, da je zastupljen. Pri hišni preiskavi so dobili pri njegovi ženi skritega mnogo strupa. Še-le nedavno si je ravnatelj svoje življenje zavaroval za 80.000 K. Denar je ženo zaslepil, da je zastupila moža. Strup je dobila od nekega zdravnika, s katerim se je po moževi smrti hotela poročiti. Zdravnik je zbežal.

Imenitna izpreobrnjenka. Vnukinja nekdanjega turškega poslanca v Rimu Fotiada paše, Grkinja Smaragda Fotiadova, je prosila svetega očeta dovoljenja, da vstopi v kat. cerkev. Sveti oče ji je rekel, da naj se prej dobro pouči in pripravi, in jo je izročil francoskim uršulinkam. Prošlo leto je postala deklica polnoletna in ni hotela več čakati ampak je z dovoljenjem očetovim postala katoličanka ter vstopila celo v uršulinski red. Zdaj so pa začeli razkolniki in liberalci besneti. Grški listi so zagnali strahovit krik, kot da hoče armada jezuitov požrati vsa Grško. Kar tresli so se pred strašnim »klerikalizmom«, in oddahnili so se nasledniki termopilskih junakov še le, ko so videli, da ni prišel na G-ško noben jezuit!

Kaj je vse preživela kraljica Viktorija. Kraljica Viktorija je preživela vse člane tajnega sveta, ki so vodili posle 1837. l., ko je zasedla prestol; preživela je vse člane spodnje zbornice, ki so bili l. 1837. narodni zastopniki, preživela je 12 lord kancelarjev, 10 ministerskih predsednikov, 17 predsednikov Zjedinenih držav, 10 podkraljev v Kanadi, 15 indijskih kraljev ter je videla na francoskem prestolu 1 kralja, 1 cesarja in 7 republikanskih predsednikov. Res lepo število življenskih izkušenj!

Na materinih prsih zmrznil. Pretresujoč dogodek se je zgodil v Budimpešti. Iz Hindegkuta napotila se je v Budimpešto obiskat Jožefa Valačka, ki je v mestu služil za voznika, njegova žena s šest mesecev starim dojenčkom. V velikem snegu se je žena utrudila, vsedla se je na nek štor in zadremala. Ko je dremala, pripeljal se je po cesti voz in voznik opazil je v snegu čepečo ženo. Voznik je vzdignil nesrečnico z dojenčkom, prenesel ju v svoj voz in zavil v koč, a dojenčka ni mogel več rešiti. Zmrznil je na materinih prsih. Ubogo mater so v bližnji bolnici še poklicali nazaj v življenje, a skoro go-ovo ji bodo morali odrezati desno nogo.

Loterijske srečke.

Duvaj.	2. marca	81	71	35	43	7
Gradec.	2. marca	67	49	83	14	16
Line.	23. februarja	3	60	35	27	37
Trst.	23. februarja	40	20	12	35	27

Tržne cene v Ljubljani.

od dne 17. februarja do dne 23. februarja

	K	h		k	h
Goveje meso I. v. kg.	1	28	Pšenična m. 100 kg.	27	—
» » II. » »	1	12	Koruzna » » »	16	60
» » III. » »	1	—	Ajdova » » »	29	80
Telečje meso » »	1	11	Fižol, liter	—	20
Praščje » sveže » »	1	30	Grah, » » » »	—	—
» » prek. » »	1	40	Leča, » » » »	—	—
Koštunovo meso » »	—	80	Kaša, » » » »	—	24
Maslo » » » »	2	—	Ričet, » » » »	—	22
Surovo maslo » »	2	—	Pšenica 100 kg	16	—
Mast praščja » »	1	30	Rž » » » »	14	40
Slanina sveža » »	1	32	Jučmen » » » »	14	—
» » prekajena » »	1	40	Oves » » » »	14	—
Salo » » » »	1	20	Ajda » » » »	12	60
Jajce, jedno	—	6	Proso, belo, » »	17	—
Mleko, liter	—	20	» navadno » »	14	—
Smetana liter	—	80	Koruzna » » » »	14	40
Med kg	—	80	Krompir » » » »	5	—
Krompir » » » »	—	5	Drva, trda, setenj	9	—
Piščanec » » » »	1	50	» mehka » » » »	5	—
Golob » » » »	—	50	Seno, 100 kg » »	4	40
Raca » » » »	—	—	Slama, » » » »	4	40
Gos » » » »	—	—	Stelja » » » »	—	—

➤ Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 21. marca 1901 zvečer.

Josip Janko

313 urar v Kamniku. (1)

Velika ulica, priporoča veliko zalogo žepnih in stenskih ur, budilnic, verižic, prstanov, uhanov, brošev in vseh v to stroko spadajočih stvari po zelo nizki ceni. — Pop avila, tudi najtežavnejša, zvršim vestno pod poročtvom.

Krepke, zdrave dečke
vsprejme kot

vajence

za kamnoseško obrt.
Alojzij Vodnik, kamnoseški mojster v Ljubljani, Kolodvorske ulice. 304 2-2

311 **Pozor!** (3-1)

Šunke s koto in brez koto kilo 85 kr., brez koto 90 kr.; suho meso in špeh 70 kr.; salamo 80 kr. kg; kranjske klobase, velike po 18 kr. ena, jo poštejem povzetju pošilja Janko Ev. Sirc v Kranju.

Za župnišče
se išče hlapec,

ki je vaje konj in sposoben voditi gospodarstvo.

Nastop poljubno do 1. aprila.
Naslov pové uoravni štro „Domoljuba“. 300 2-2

Koverta s firmo vizitnice in trgovske račune
priporoča
Katol. tiskarna

Iščem v službo pošteno in nekoliko izobraženo

206 **deklico,** (1)

katera bi opravljala dela sobarice in bi imela o prostem času s adzirati otroke (4 deklilice). Služba je dobra in trajna in v strogo krščanski hiši. Naslov **A. D.** na upravništvo D o m o l j u b a, na katerega se prosi pošiljati ponudbe.

Plaćujem najvišje cene.

Zmešane in rezane lase

kupujem in plačam najvišje cene, vedno boljše in višje, kakor kateri drugi kupec. — Kupujem vsako količino od 2 kilo naprej. Za vsako pošiljatev odpošijem takoj denar, da ga pošiljavec brez vsacega zadržka takoj sprejme. 118 12-7

Opozorjam nabiralce las na mojo adresó

Aleksander Gjud, Ljubljana, Kongresni trg št 3.

Za rezane in zmešane lase.

Naznanjam častitemu občinstvu, da sem v **KAMNIKU** na Šutni v bližini farne cerkve odprl

ново štacuno

s špecerijskim in oblačilnim blagom, v kateri prodajam vsakovrstno blago po najnižji ceni.

Ob enem se tudi zahvaljujem za doselej skazano zaupanje ter se priporočam za obilo obisk

spoštovanjem

312 (3-1)

Jože Klemenčič.**Žrebanje**

nepreklicno

23. marca 1901.

Glavni dobitek

60.000 kron

v gotovini po odbitku 20 %.

Invalidendank' - srečke**à 1 krono**397 priporočila **J. C. MAYER**, v Ljubljani. (1)**Za pomladno in poletno dōbo**

priporočam gospodarjem in kmetovalcem kakor tudi ravnim podjetnikom svojo veliko zalogo potrebščin za statbe: portland- in roman-cement, železo za vezi, storje, traverze, železniške šine, okove za vrata in okna, trombe, cevi za vodovode, štedilnike (Sparherde).

Potem poljedelske stroje: slamoreznice, gepeljne, mlatilnice, fino izdelane močne pluge, stroje za posnemanje smetane, stiskalnice za sadje, najnovejše trombe za gnojnice, in drugo potrebno orodje za poljedelstvo. Razno orodje za kovače, ključavničarje in mizarje.

Nagrobne križe, vilite kotle, jeklo za svedre, tehtnice in uteže, žima, morska trava, kakor veliko izber v kuhinjski opravi itd. po jako nizkih cenah

FRAN STUPICA,

trgovina z železnino in špecerijskim blagom.

Ljubljana, 316 (14-1)

Marije Terezije cesta št. 1, poleg gostilnice Figovec.

V sredo po sv. Jožefu

20. marca t. l.

318 (1)

prodalo se bude na prostovoljni javni dražbi

Bleiweisovo posestvo v Naklem.Več se zve pri g. **Fr. Bleiweisu**, kaplanu v Naklem.

Izdajatelj: dr. Evgen Lampe.

Odgovorni urednik: Ivan Rakovec.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponi-ju go-spodu lekaruarju **G Piccoliju** v Ljubljani prizrčno za-hvalo za doposlane Jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diplomo dnē 27. novembra 1897 podelili naslov „Dvorni založnik Nj. svetosti“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Nj. svetosti

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji za-pisujejo boleham **G. Piccolij** jeve **želodčno tinkturo**, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje pre-navljenje in telesno odprtje. Naročila vsprejema proti povzetju in točno iz-vršuje **G. Piccoli**, lekar nar „pri angelu“ v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinkture za želodec pošilja izdelo-vatelj v škatljah po 12 stekleničic za gl. 1-26 a. v., po 24 stekl. za gl. 2-40, po 36 za gl. 3-50, po 70 za gl. 6-50, po 110 za gl. 10-30. — Poštino mora plačati p. n. naročnik. 92 12-6

Vožnjekarte
in
tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesionovana od visoke c. kr. avstrijske vlade
18 Pojasnila daje :

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20.

ali pa 299 12-2

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Davnej potrjeno dijetel., kosmat sredstvo (umazanje) za krepcanje in utrjevanje kit in mišic človeškega telesa.

Kwizdov fluid.

Znamka: Kača (tekočina za turiste.)

Turisti, kolesarji in jezdecí uspešno ra-bijo ta fluid za krepcanje in požiljanje po daljnih turah. 76 8-6 g

Cena: cela steklenica 2 K, pol stekle-nice 1 K 20 h.

Pristno je dobiti v vseh lekarnah.

Glavna zaloga: Okrožna lekarna v Korneuburgu pri Dunaju.

Nova hiša

s tremi orali zemljišča, 10 minut od Šmartna ali od Litije od-daljena, se **prostovoljno prodá** pod ugodnimi pogoji. — Kupei naj se zglasijo pri posestniku **Ivan Pavše-tu** v Šmartnem pri Litiji.

291 (3-3)

Tiska „Katoliška Tiskarna“.